

VESTFOLD TINGRETT

DOM

Avsagt: 23.04.2020 i Vestfold tingrett, Tønsberg

Saksnr.: 19-016447TVI-VEFO/TO

Dommer: kst. tingrettsdommer Roger Edvard Rosvoll

Saken gjelder: Pengekrav

Advokatfirmaet Danielsen & Co AS Advokat Per Danielsen

mot

Jarl Teig Advokat Marius Eugen Nielsen

DOM

Saken gjelder krav på betaling for advokattjenester.

Framstilling av saken:

I september 2017 tok Jarl Teig, heretter Teig, kontakt med Advokatfirmaet Danielsen og CO AS, heretter Advokatfirmaet, for juridisk bistand. Advokatfirmaet v/advokat Per Danielsen og advokatfullmektig Marita Moe utførte advokattjenester for ham frem til avtalen mellom partene ble sagt opp av Teig i juli 2018. I oppdragsperioden ble Teig månedlig fakturert med et samlet beløp på 195 055 kroner inklusive merverdiavgift.

I oppdragsavtalen 19. oktober 2017 het det at Advokatfirmaet skulle bistå Teig med «løpende rådgivning m.m.». Advokatfirmaet har i sitt faktureringsystem delt opp bistanden i tre saksbeskrivelser, nemlig løpende bistand, erstatningssak og ankesak. Den løpende bistanden ble i hovedsak utført av advokat Danielsen, mens advokatfullmektig Moe stod for den vesentlige delen av arbeidet med de to andre oppdragene.

Oppdraget «løpende bistand» handlet i første omgang om en sondering av Teigs behov for juridisk bistand. Ifølge advokat Danielsen reiste Teig innledningsvis ulike problemstillinger som etter hvert utkrystalliserte seg i to konkrete oppdrag, nemlig en erstatningssak og en ankesak. I tillegg er det fakturert for andre oppgaver som ikke kunne knyttes til de konkrete oppdragene. Advokatfirmaet har krevd betaling for «løpende bistand» fra 9. oktober 2017 til 18. juli 2018 med totalt 66 218,75 kroner inklusive merverdiavgift.

Oppdraget betegnet som «erstatningssak» dreide det seg om et erstatningskrav mot advokat Siri Kallum-Vestby. Kallum-Vestby bistod Teig i 2016 i forbindelse med en sak mot hans søster. Saken omhandlet krav på mortifikasjon og krav på oppreisningserstatning [REDACTED] [REDACTED] og endte med et rettsforlik. Teig ønsket å fremme søksmål mot advokat Kallum-Vestby fordi han følte seg presset av henne til å inngå forlik mot sin vilje. Advokatfullmektig Moe vurderte saken og utarbeidet et prosessvarsel som ble sendt advokat Kallum-Vestby og Gjensidige Forsikring. Det ble ikke reist søksmål mot Kallum-Vestby fordi Teig som nevnt avsluttet oppdraget. Advokatfirmaet har krevd betaling for arbeidet i «erstatningssak» fra 22. februar til 18. juli 2018 med totalt 62 000 kroner inklusive merverdiavgift.

Det nevnte rettsforliket inneholdt en bestemmelse om at Teig skulle betale 22 000 kroner i sakskostnader til sin søster. Teig mente at forliket i ettertid ble misligholdt og at han derfor ikke var forpliktet til å betale sakskostnadene. Søsteren fremsatte begjæring om utlegg hos Teig til dekning for disse m.m. 26. oktober 2016. Begjæringen ble tatt til følge. Som selvprosederende påklaget Teig namsmannens beslutning til tingretten. Ved Tønsberg tingretts kjennelse 31. januar 2018 ble klagen forkastet. Oppdraget betegnet som

«ankesak» bestod i at Advokatfirmaet benyttet rettsmidler mot tingrettens avgjørelse. Anken ble forkastet ved Agder lagmannsretts kjennelse 6. juni 2018. Advokatfirmaet har krevd betaling for arbeidet i «ankesak» fra 20. februar 11. juni 2018 med samlet 66 836, 25 kroner inklusive merverdiavgift.

Deler av e-postkorrespondansen mellom advokat Danielsen og Teig fra medio juli 2018 er fremlagt for retten. Av denne fremkommer at Teig sa opp avtalen med Advokatfirmaet og at han gjorde det klart at han ikke ville betale de siste fakturaene som var sendt ham. Teig uttrykte videre blant annet at han følte seg lurt, at han hadde løpt en større økonomisk risiko enn han var villig til og at kommunikasjonssvikt mellom advokat Danielsen og advokatfullmektig Moe hadde ført til misforståelser og ekstra kostander for ham. Advokat Danielsen responderte med å skrive at det ikke var dekning for at Teig skulle føle seg lurt og at han var blitt holdt løpende orientert om sakene. Han poengterte også at Teig hadde uttalt at han var villig til bruke «mer ressurser enn vanlig ville være» fordi sakene var så viktig for ham og at hans mange innspill hadde vært kostnadsdrivende.

Ytterligere kontakt mellom partene førte ikke til løsning på uenigheten knyttet til den siste delen av salærkravet.

Ved forliksklage 10. september 2018 brakte Advokatfirmaet saken inn for Færder Forliksråd med krav om at Teig betalte det som gjenstod av salærkravet. Teig påstod seg frifunnet og fremsatte en rekke innsigelser mot kravet. Forliksrådet innstilte behandling av saken 29. november 2018.

Ved stevning 30. januar 2019 anla Advokatfirmaet søksmål ved Vestfold tingrett med krav om fastsettelsesdom for det samlede salærkrav, samt fullbyrdsdom for et beløp fastsatt etter rettens skjønn, begrenset oppad til 22 610 kroner. Påstanden ble ved senere proseskriv endret, og det ble kun krevd fullbyrdsdom. Teig tok til motmæle i tilsvarende 1. mars 2019 og nedla påstand om frifinnelse.

Rettsmøtet til sluttbehandling ble gjennomført i Vestfold tingrett 17. april 2020. Retten mottok forklaring fra ett vitne, Marita Moe, og det ble foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Advokatfirmaet Danielsen & Co har i hovedsak anført:

Ved vurdering av saken må retten ta utgangspunkt i oppdragsavtalens ordlyd. Partene har avtalefrihet, og det er avtalen som regulerer hva advokatfirmaet kan kreve betaling for. Regler for og advokatskikk (RGA) punkt 3.3 er ikke del av avtalen mellom partene, og domstolen kan derfor ikke foreta en rimelighets- og nødvendighetskontroll av advokat-salæret, jf. LB-2008-3888.

Salærkravet er i henhold til avtalen mellom partene. Uansett var arbeidet nødvendig, og kravet er ikke urimelig.

Teigs anførsel om at det er et misforhold mellom den økonomiske verdien/prosesserisikoen og salærkravet, må avvises fordi det er reklamert for seint. Denne reklamasjonen er først fremsatt under rettsmøtet. Tidligere har Teig bare uttalt at kravet er for høyt. Han har kommet med generelle mishagsyttringer som ikke oppfyller kravene til reklamasjon, jf. HR-2020-228-A.

Uansett var sakene svært viktig for ham. Det var et viktig prinsipp for ham å renvaske seg, og han ville ikke leve med et rettsforlik som han mente var brutt. I erstatningssaken og i ankesaken var Teig opptatt av å «dytte på» og få advokatfullmektig Moe til å gjøre mer og mer. Dette til tross for at han ikke var kvalifisert til å komme med slike innspill. Både advokat Danielsen og advokatfullmektig Moe har opptrådt som man bør gjøre i alle klient forhold. Ved den løpende faktureringen forstod Teig kostnadsnivået i sakene, og det er ikke funnet sted en form for dobbeltfakturering.

Utover å hevde at det er gjort dobbeltarbeid, har ikke Teig redegjort for hvorfor han ikke kan godta den siste delen av kravet. Han har ikke kommet med innsigelser innen reklamasjonsfristens utløp og påpekt hvilken del av fakturen han ikke vil betale og hvorfor han mener han ikke har plikt til å betale.

Teig har ikke krav på prisavslag. Det er ikke ført bevis for at han ikke har fått adekvate råd eller at det er kvalitetsmangler ved rådene. Det er på ingen måte bevist at bistanden var klart uforsvarlig, jf. LA-2006-7592.

Advokatfirmaet Danielsen & Co sin påstand:

1. Jarl Teig dømmes til å betale til Advokatfirmaet Danielsen & Co AS et beløp fastsatt etter rettens skjønn, begrenset oppad til 22 610 kroner med tillegg av morarenter regnet fra 10. oktober 2018.
2. Jarl Teig dømmes til å erstatte Advokatfirmaet Danielsen & Co AS sine sakskostnader for forliksrådet og tingretten.

Jarl Teig har i hovedsak anført:

Teig gjør gjeldende at han har krav på prisavslag.

Den løpende faktureringen førte til at det var umulig for Teig å vurdere om tidsbruken var nødvendig før det hadde gått noe tid. Etter lagmannsrettens kjennelse reklamerte han raskt, og han fremsatte innsigelser overfor advokatfirmaet. Av saksdokumentene fremkommer at han reklamerte overfor advokatfirmaet allerede i august 2018. I e-post 22. mars 2019 frem-

kommer at han mente å krav på prisavslag. Teigs anførsel kan følgelig ikke avvises under henvisning til at han har reklamert for seint.

Avtalen mellom partene suppleres av grunnleggende avtale- og obligasjonsrettslige prinsipper. Et grunnleggende prinsipp er at tjenesteyter ikke kan kreve betaling for mer enn nødvendige kostnader for det oppdraget han har påtatt seg, jf. Rt-1969-1122 og NOU 2015:3 side 287. Dette er et prinsipp som også har kommet til uttrykk i tvisteloven § 20-5 og som gjelder uavhengig av om RGA er avtalt eller ikke. Det står ingenting i avtalen at advokatfirmaet kan kreve et vederlag som står i et misforhold med tjeneste de yter.

Spørsmålet er om Advokatfirmaet Danielsen lojalt har ivaretatt sin klients interesser eller om vi står overfor overfaktureringsproblemer.

I denne saken dreier det seg om overfaktureringsproblemer. Advokatfirmaet har tatt seg vesentlig mer betalte enn det som følger av oppdragsavtalen og alminnelige obligasjonsrettslige prinsipper. Istedenfor å si at rettshjelpsforsikringen ville dekke alt og at det var en «win-win» situasjon, burde Advokatfirmaet foretatt en mer nøktern vurdering. Teig burde blitt frarådet å bruke penger disse sakene.

Det var helt uklart om man kunne oppnå noe som helst i ankesaken. Advokatfirmaet burde gitt klarere råd, og det var ikke grunnlag for å bruke 66 836, 25 kroner når utlegget kun var på 22 000 kroner.

Ressursbruken står heller ikke i sammenheng med resultatet når enn ser på erstatnings-saken. Teigs krav var kun på ca. 28 000 kroner, og disiplinærutvalget kunne satt ned vederlaget hvis det var begått grove feil fra advokatens side. Det var ikke nødvendig å begrunne kravet med erstatningsrettslige regler. Advokatfirmaet fakturerte for 62 000 kroner og produserte bare et prosessvarsel. Når advokat Moe hadde vansker med å finne bevis for at Teig ble presset av sin daværende advokat til å inngå forlik, burde de gitt ham skriftlig råd om å ikke gå til sak.

Det er også utført dobbeltarbeid i saken. Både advokat Danielsen og advokat Moe har tatt seg betalt for å lese de samme saksdokumentene.

Subsidiært, dersom retten mener Advokatfirmaet Danielsen har krav på mer salær, gjøres gjeldende at firmaet ikke har tatt hensyn til betaling av 4 687,50 kroner. Dette skal følgelig komme til fradrag i Advokatfirmaet Danielsen sitt krav.

Jarl Teigs påstand:

1. Jarl Teig frifinnes.

2. Advokatfirmaet Danielsen & CO AS dømmes til å betale Jarl Teig sakens omkostninger.

Rettsens vurdering:

Spørsmålet i saken er om Teig plikter å betale den resterende del av Advokatfirmaets krav på salær eller om han har krav på prisavslag. Retten har kommet til at Advokatfirmaets samlede salærkrav er berettiget og at det har krav på betaling av 22 610 kroner med tillegg av forsinkelsesrenter.

Saken er behandlet etter reglene om småkravsprosess. I dommen skal det redegjøres for de momenter som er tillagt avgjørende vekt, jf. tvisteloven § 10-4 fjerde ledd.

Partene har i utgangspunktet avtalefrihet med hensyn til vilkårene i avtalen dem imellom. Reglene for god advokatskikk inntatt i advokatforskriften (FOR-1996-12-20-nr. 1161) kap. 12, punkt 3.3.1, er ikke del av avtalen og bestemmelsene der har derfor ikke direkte betydning ved avgjørelsen av den foreliggende tvist, jf. LB-2008-3888.

Det rettslige utgangspunktet for vurdering av et krav på oppgjør av et advokatsalær, er som for andre private tjenesteytere, avtalen mellom partene. Av alminnelige obligasjonsrettslige regler følger imidlertid at utgangspunktet og forutsetningen for å kreve fullt vederlag ikke bare er at tjenesteyteren har ytt i samsvar avtalens ordlyd isolert sett. Salæret må også stå i et rimelig forhold til oppdraget, og arbeidet må gjennomføres på en hensiktsmessig, effektiv og god måte uten vesentlige mangler. Hva som nærmere ligger i dette, vil kunne påvirkes av det som avtales og forutsettes mellom partene etter hvert som utførelsen av tjenesten skrider frem.

Oppdragsbekreftelsen av 19. oktober 2017 regulerer forholdet mellom partene. Som ved mange tradisjonelle advokatoppdrag er det her avtalt vederlag etter medgått tid og til en avtalt timepris. Det fremkommer at oppdraget vil bli utført av advokat Danielsen som ansvarlig advokat, men at også andre i Advokatfirmaet kan utføre arbeid etter behov. Timepris for arbeid utført av advokat og advokatfullmektig ble satt til henholdsvis 2 100 og 1 700 kroner med tillegg av merverdiavgift. I tillegg er det presisert at «telefonsamtaler, mailer og sms-er belastes etter faktisk brukt tid, men minimum med minstesats på et kvarter».

Retten har fått fremlagt samtlige fakturaer Advokatfirmaet har sendt Teig. Disse inneholder en kort beskrivelse av utført arbeid og tidspunktet for dette. Etter bevisførselen kan ikke retten se at det er sannsynliggjort at Advokatfirmaet har fakturert for timer som faktiske ikke er utført, dobbeltført timer eller at det er utført dobbeltarbeid med forbrukt tid til kunnskapsoverføring, faktafeil og misforståelse slik Teig tidligere har hevdet. Det er

heller ikke sannsynliggjort at Advokatfirmaet ikke har hensyntatt en forskuddsbetaling på 4 687,50 kroner eller at bistanden faglig sett var klart uforsvarlig.

Retten er enig med Teig i at det kan stilles spørsmål til om salærkostnadene har vært nødvendig for gjennomføring av oppdragene og om arbeidet ble utført på en hensiktsmessig og effektiv måte. Særlig når det tas i betraktning at salæret ikke står i et rimelig forhold til hva Teig økonomisk sett kunne vinne frem med. Det gjelder både i erstatnings-saken mot advokat Kallum-Vestby og ankesaken mot Teigs søster, jf. ovenfor.

Når retten likevel har kommet til at Advokatfirmaet har krav på fullt salær, har det sammenheng med at oppdraget og om kostnadene står i et rimelig forhold til dette, må ses i lys av hvor viktig det var for Teig å vinne frem. I sakene var nemlig ikke det økonomiske aspektet avgjørende. For Teig var det svært viktig å få angrepet og satt til side rettsforliket med hans søster, herunder å få fastslått at det kom i stand etter utilbørlig press og at søsteren ikke kunne kreve sakskostnader grunnet mislighold.

I tillegg må størrelsen på salærkravet ses i sammenheng med Teigs egen påvirkning av tjenesten han mottok og den informasjonen han fikk fra Advokatfirmaet.

Advokatfullmektig Moe, som nå arbeider i et annet advokatfirma i Oslo, har forklart at Teig har vært den mest krevende klienten hun har opplevd, herunder at han kom med svært mange innspill som ikke nødvendigvis var relevante og at han krevde uvanlig grundige redegjørelser for hennes rettslige og faktiske vurderinger i sakene. I tillegg forklarte Moe at hun understreket overfor Teig at hun ville ivareta hans interesser i sakene og at hans involveringen var svært kostnadsdrivende. Likevel ønsket Teig å være innblandet slik som beskrevet.

Moe forklaring understøttes til dels av sakens dokumenter. Her viser retten til e-post av 23. februar 2018 fra Moe til Teig hvor hun understreket at hans innspill førte til «masse unødvendig arbeide» og at «alt blir nå fordyrende». Retten viser også til at advokat Danielsen i e-post 17. juli 2018 til Teig skrev at Teig hadde uttalt at han ville bruke mer ressurser enn vanlig på sakene fordi de var så viktige for ham og at hans mange innspill var kostnadsdrivende. Teig har ikke protestert på advokat Danielsen beskrivelse av oppdraget, noe som tyder på beskrivelsen er riktig og at Moes forklaring er korrekt.

Teigs innspill i sakene kom, slik retten har forstått det, som oftest via e-post til Advokatfirmaet. Partene hadde her en avtalt minstepris. Advokatfirmaet hadde således adgang til å fakturere ham i henhold til denne, noe det også ofte gjorde.

Samlet sett kan ikke retten se at det er sannsynliggjort at salærkravet ligger utenfor det partene var enige om og de forutsetninger som viste seg etter som arbeidet skred frem.

Retten legger følgelig til grunn at salæret ikke står i et misforhold til oppdraget, at arbeidet ble utført på en tilstrekkelig hensiktsmessig og effektiv måte og at salærkravet er i tråd med avtalen mellom partene.

Teig dømmes etter dette til å betale den resterende del av Advokatfirmaets salærkrav, det vil si 22 610 kroner med tillegg av forsinkelsesrente fra 28. oktober 2018.

Sakskostnader

Etter tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. annet ledd skal en part som har vunnet saken fullt ut eller i det vesentlige tilkjennes erstatning for sakskostnader. Advokatfirmaet har vunnet saken fullt ut og har følgelig krav på å få dekket sine sakskostnader. Unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd er vurdert, men ikke funnet anvendelig.

Sakskostnader utmåles innenfor rammene etter reglene for småkravprosess, jf. § 20-5 annet ledd, jf. § 10-5. Advokat Danielsen har levert kostnadsoppgave og krevd erstatning for sakskostnader på til sammen 19 297 kroner. Han har krevd dekning av advokatutgifter på 20 prosent av tvistesummen, det vil si 4 522 kroner, dekning av utgifter til vitne Moe med 8 000 kroner inklusive merverdiavgift og dekning av utgifter til forlikrådsbehandling på 6 775 kroner. *I tillegg er rettsgebyret for inngreppen krevd dekket.*

Kostander for forlikrådsbehandling kan ikke kreves dekket utover de kostandene som kan kreves dekket etter tvisteloven § 10-5, jf. HR-2016-712-U. Advokatfirmaet kan følgelig ikke bli tilkjent sakskostnader som er knyttet til forlikrådsbehandlingen utover begrensningen som følger av bestemmelsens annet ledd.

Retten kan ikke se at det var nødvendig at vitnet Moe fulgte forhandlingene frem til lunsj. Store deler av kostanden som er krevd, må anses å følge av denne tidsbruken. Erstatning for sakskostnader for denne bevisførselen settes skjønnsmessig til 500 kroner.

I tillegg tilkjennes Advokatfirmaet sakskostnader på 20 prosent av tvistesummen, altså 4 522 kroner. Disse kostnadene har ikke Teig protestert mot. *Advokatfirmaet har også krav på delelig av kostnader til rettsgebyr pålydende 2875 kroner.*

DOMSSLUTNING

1. Jarl Teig dømmes til å betale til Advokatfirmaet Danielsen & Co AS 22 610 – tjuetotusensekshundreogti - kroner med tillegg av forsinkelsesrenter regnet fra 10. oktober 2018.
2. I sakskostnader betaler Jarl Teig til Advokatfirmaet Danielsen & CO AS 5 022 – femtusenogtjueto – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Han dømmes også å betale rettsgebyr på 2875 kroner til Advokatfirmaet Danielsen & CO innen samme frist. *

Retten hevet

Roger Edvard Rosvoll

* Retten i medhold av tvisteloven § 19-8.

28/5-20

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

